

HOOGWATERBESCHERMINGSPROGRAMMA

versie 18 september 2007

Inleiding

De primaire waterkeringen zijn de belangrijkste keringen die ons land beschermen tegen overstromingen vanuit de Noordzee, de grote rivieren en het IJssel- en Markermeer. Sinds 1996 kennen we een wettelijke vijfjaarlijkse toetsing van de kwaliteit van deze primaire waterkeringen.

De periodieke toetsing beoordeelt of de waterkeringen nog wel voldoen aan de wettelijke normen die zijn vastgelegd in de Wet op de waterkering. Zo weten we tijdig waar zwakke plekken in de keringen zitten, waarvoor maatregelen getroffen moeten worden. In 2001 is de Eerste Toetsing afgerond. De Tweede Toetsing is in 2006 afgerond. De resultaten van de Derde Toetsing worden in 2011 verwacht.

Over resultaten van de Tweede Toetsing is de Tweede Kamer op 19 september 2006 geïnformeerd (TK 2006-2007, 18106 nr.177). De resultaten van de Tweede Toetsing van de primaire waterkeringen vragen om het nemen van versterkingsmaatregelen. Voor alle dijkvakken en kunstwerken waarvan geconstateerd is dat maatregelen nodig zijn, is bekeken of ze op grond van de Wet op de waterkering voor rijksfinanciering in aanmerking komen. Vervolgens is bekeken of de noodzakelijke werkzaamheden al zijn voorzien via een ander, door het rijk, gefinancierd programma. Uit deze analyse bleek dat de noodzakelijke verbeteringen in het rivierengebied voor het overgrote deel worden aangepakt met het project Ruimte voor de Rivier. De benodigde verbeteringen langs de kust worden bijna allemaal aangepakt met het project Zwakke schakels. Het grootste deel van de benodigde verbeteringen in de Hollandse- en Zeeuwse delta wordt aangepakt met het project Zeeweringen Zeeland.

Toch bleven er nieuwe maatregelen die in aanmerking komen voor rijksfinanciering. Hieronder vallen de versterking van dijken en kunstwerken in de Randstad, langs de kust, langs het Markermeer, in de Hollandse en Zeeuwse delta, in het rivierengebied en langs de Waddenzee. Ook de Afsluitdijk moet versterkt worden. Het ging in het totaal om 89 projecten plus een lijst van 22 zogenoemde pm-projecten (projecten waarover op dat moment weinig tot geen financiële informatie beschikbaar was). Een overzicht van deze maatregelen is ook op 19 september 2006 naar de Tweede Kamer verstuurd. Door het kabinet Balkenende III is voor deze maatregelen in totaal 420 miljoen euro extra ter beschikking gesteld, om daarmee de belangrijkste prioriteiten voortvarend aan te pakken.

Actualisatie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een omvangrijk subsidieprogramma geworden. De waterschappen zullen de meeste maatregelen gaan uitwerken en uitvoeren. Om het Hoogwaterbeschermingsprogramma aan te sturen is het afgelopen jaar een Programmabureau in het leven geroepen. Het Programmabureau heeft als taken om waterschappen en Rijkswaterstaat te faciliteren bij het opstellen van de plannen om de versterkingswerken uit te voeren en houdt toezicht op de voortgang van het programma. Daarbij wordt veel aandacht gericht op het beheersen van risico's.

Als eerste actie heeft het Programmabureau, alle maatregelen die voortvloeien uit de Tweede Toetsing zo goed als mogelijk nagelopen. Dit heeft, met name door maatregelen samen te voegen, geleid tot een afname van het aantal maatregelen van 111 (89 + 22 pm-projecten) naar 76 maatregelen.

Tevens zijn de ramingen globaal getoetst en moet worden geconstateerd dat de kosten voor de maatregelen gezamenlijk 175 miljoen euro te laag zijn geraamd. In 2006 waren de kosten geraamd op 1600 miljoen euro (+/- 40%). Nu zijn de kosten geraamd op 1775 miljoen euro (+/- 40%).

De komende jaren zal de kostenraming per project nader worden beoordeeld. Zoals gebruikelijk bij dit soort infrastructurele werkzaamheden, zal de onzekerheid in de tijd afnemen. Gegeven de eerste ervaring kan niet uitgesloten worden dat de kostenramingen verder zullen wijzigen.

Naast de maatregelen uit de Tweede Toetsing, staan nog 7 maatregelen die voortvloeien uit de Eerste Toetsing op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Verder is besloten om de 10 maatregelen onder de noemer "Aanpak Zwakke Schakels" aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma toe te voegen.

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma

Het geactualiseerde Hoogwaterbeschermingsprogramma bestaat dus uit maatregelen ter versterking van de primaire waterkeringen die op grond van de Eerste Toetsing en de Tweede Toetsing zijn afgekeurd. Ook de maatregelen om de Zwakke Schakels langs de kust aan te pakken staan voortaan op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Waterkeringen genoemd op het Hoogwaterbeschermingsprogramma voldoen niet aan de wettelijk vastgelegde waterveiligheidsnorm en dienen zo spoedig mogelijk aangepakt te worden.

Vanwege het grote belang van bescherming van ons land tegen overstromingen heeft het kabinet Balkenende IV extra middelen voor water en kust ter beschikking gesteld. Hiermee zijn er voldoende middelen gereserveerd om op basis van de huidige inzichten het volledige Hoogwaterbeschermingsprogramma uit te voeren.

De waterschappen en Rijkswaterstaat is gevraagd om voor alle maatregelen zo spoedig mogelijk plannen uit te werken en versterkingen uit te voeren.

Maatregelentabel en kaart met maatregelen

Het hart van het Hoogwaterbeschermingsprogramma is de maatregelentabel. Deze tabel is leidend. In de maatregelentabel en op de kaart staan 93 maatregelen. Deze tabel en de kaart zijn geactualiseerd ten opzicht van het maatregeloverzicht van 2006 (bijlage 2 bij DGW/WV 2006/1016). Dit maatregeloverzicht vervalt hiermee.

In de bijgevoegde tabel en kaart zijn de belangrijkste kenmerken van de maatregelen aangegeven. De maatregelen zullen door de keringbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) worden uitgewerkt en uitgevoerd. Onder de maatregelen vallen de versterking van dijken en kunstwerken in de Randstad, langs het Markermeer, in de Hollandse en Zeeuwse delta, in het rivierengebied, langs de Waddenzee en langs de kust (inclusief de Zwakke Schakels langs de kust). Ook aan de Afsluitdijk zijn versterkingsmaatregelen nodig. De maatregelen betreffen verbeteringen aan diverse typen waterkeringen (dijk, dam, duin of kunstwerk). In de tabel staat aangegeven in welke periode de uitvoering van de maatregelen is voorzien en in welke fase de maatregel zich op dit moment bevindt.